

Księgowość i kalkulacja

Grażyna Borowska, Irena Frymark

Kwalifikacja A.36.1

Podręcznik do nauki zawodu

- **TECHNIK EKONOMISTA**
- **TECHNIK RACHUNKOWOŚCI**

Podręcznik dopuszczony do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania i wpisany do wykazu podręczników przeznaczonych do kształcenia w zawodach na podstawie opinii rzeczoznawców: **dr Magdaleny Trysińskiej, mgr. Jana Przydatka, dr. Piotra Szczypy.**

Typ szkoły: **technikum, szkoła policealna.**

Zawód: **technik ekonomista, technik rachunkowości.**

Kwalifikacja: **A. 36. Prowadzenie rachunkowości.**

Część kwalifikacji: **1. Dokumentowanie i ewidencjonowanie operacji gospodarczych.**

Rok dopuszczenia: **2013.**

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne sp. z o.o.
Warszawa 2013

Wydanie I

ISBN 978-83-02-13600-9 (część I)

ISBN 978-83-02-13997-0 (całość)

Opracowanie merytoryczne i redakcyjne: **Barbara Jaworska** (redaktor koordynator)

Tłumaczenie podstawowych pojęć: **Agnieszka Wiąckowska** (jęz. angielski),

Magdalena Wessel-Zasadzka (jęz. niemiecki)

Konsultacje: **Teresa Gorzelany**

Redakcja językowa: **Anna Kapuścińska**

Redakcja techniczna: **Maria Dylewska**

Projekt okładki: **Katarzyna Trzuszczowska**

Fotoedycja: **Agata Bażyńska**

Zdjęcie na okładce: **Africa Studio/Shutterstock.com**

Skład i łamanie: **Filip Czechowski**

Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

00-807 Warszawa, Aleje Jerozolimskie 96

Tel.: 22 576 25 00

Infolinia: 801 220 555

www.wsip.pl

Druk i oprawa: **GRAFMAR Sp. z o.o., Kolbuszowa Dolna**

Publikacja, którą nabyłeś, jest dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, abyś przestrzegał praw, jakie im przysługują. Jej zawartość możesz udostępnić nieodpłatnie osobom bliskim lub osobiście znanym. Ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz jej fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A kopiując jej część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

Szanujmy cudzą własność i prawo.
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

1. Ogólne zagadnienia rachunkowości

1.1.	Pojęcie rachunkowości i jej funkcje	7
1.2.	Podmiotowy zakres rachunkowości	8
1.3.	Zasady rachunkowości	9

2. Aktywa i pasywa jednostek

2.1.	Aktywa jednostek	15
2.2.	Pasywa jednostek	29

3. Bilans

40

4. Operacje gospodarcze

49

5. Konto księgowe

58

6. Księgowe ujęcie środków gospodarczych i źródeł ich pochodzenia

6.1.	Funkcjonowanie kont bilansowych	63
6.2.	Bilans początkowy i otwarcie kont	66
6.3.	Księgowanie operacji gospodarczych	67
6.4.	Zestawienie obrotów i sald	69
6.5.	Bilans końcowy i zamknięcie kont	71

7. Dzielenie i łączenie kont

77

8. Poprawianie błędów księgowych

86

9. Funkcjonowanie kont wynikowych

9.1.	Koszty, przychody i wyniki finansowe jednostki	93
9.2.	Ewidencja kosztów	97
9.2.1.	Ewidencja materiałów i kosztów ich zużycia	98
9.2.2.	Ewidencja zużycia środków trwałych	99
9.2.3.	Ewidencja wynagrodzeń	102
9.2.4.	Ewidencja usług obcych	105
9.2.5.	Rozliczenie kosztów układu rodzajowego	105
9.2.6.	Rozliczenie kosztów produkcji	106
9.3.	Ewidencja przychodów ze sprzedaży	111
9.3.1.	Ewidencja przychodów ze sprzedaży w przedsiębiorstwie przemysłowym	112
9.3.2.	Ewidencja przychodów ze sprzedaży w przedsiębiorstwie handlowym	113
9.4.	Ewidencja pozostałych kosztów i przychodów operacyjnych	118
9.5.	Ewidencja kosztów i przychodów finansowych	119
9.6.	Ewidencja strat i zysków nadzwyczajnych	119

9.7. Ewidencja wyniku finansowego	121
9.7.1. Wiadomości ogólne	121
9.7.2. Ewidencja wyniku finansowego w przedsiębiorstwie przemysłowym	122
9.7.3. Ewidencja wyniku finansowego w przedsiębiorstwie handlowym	124
9.7.4. Obowiązkowe odpisy z wyniku finansowego	127

10. Prowadzenie ksiąg rachunkowych

10.1. Zakres przedmiotowy rachunkowości	135
10.2. Opis przyjętych zasad rachunkowości	135
10.3. Prowadzenie ksiąg rachunkowych	137
10.4. Dokumentacja księgową	139

11. Sprawozdania finansowe	148
---	------------

12. Zadania testowe z zasad rachunkowości

12.1. Podstawowe pojęcia	152
12.2. Funkcjonowanie kont i zasady ewidencji księgowej	156
12.3. Przetwarzanie danych księgowych	160

13. Obrót pieniężny

13.1. Miejsce inwestycji krótkoterminowych w bilansie	167
13.2. Rozliczenia gotówkowe	169
13.3. Ewidencja operacji kasowych	181
13.4. Rozliczenia bezgotówkowe	184
13.5. Dokumentacja i ewidencja obrotu bezgotówkowego	189
13.6. Inne środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	193
13.7. Krótkoterminowe papiery wartościowe	202
13.8. Kredyty bankowe i ich ewidencja	208

14. Ewidencja rozrachunków

14.1. Ogólne wiadomości o rozrachunkach	220
14.2. Rozrachunki z tytułu dostaw i usług	221
14.2.1. Ewidencja rozrachunków z odbiorcami	223
14.2.2. Ewidencja rozrachunków z dostawcami	225
14.2.3. Rozrachunki wyrażone w walutach obcych	227
14.2.4. Wycena i aktualizacja rozrachunków	229
14.2.5. Dokumentacja i ewidencja innych rozrachunków między kontrahentami	231
14.3. Rozrachunki publicznoprawne	235
14.3.1. Rozrachunki z tytułu podatku VAT i innych podatków pośrednich	236
14.3.2. Rozrachunki z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych	253
14.3.3. Rozrachunki z tytułu podatku dochodowego i pozostałe rozrachunki publicznoprawne	267
14.4. Rozrachunki z pracownikami	278
14.4.1. Rozrachunki z pracownikami z tytułu wynagrodzenia	278
14.4.2. Inne rozrachunki z pracownikami	286
14.5. Rozrachunki z tytułu pożyczek	290
14.6. Rozrachunki z właścicielem / właścicielami	292

15. Obrót materiałowy

15.1.	Pojęcie i klasyfikacja materiałów	307
15.2.	Zasady gospodarki materiałowej i jej dokumentacja	309
15.3.	Wycena materiałów	314
15.4.	Zasady rozliczania zakupu materiałów	319
15.5.	Ewidencja rozliczenia zakupu materiałów z uwzględnieniem podatku od towarów i usług	322
15.6.	Ewidencja rozliczenia zakupu materiałów z uwzględnieniem odchyleń od cen ewidencyjnych	325
15.7.	Ewidencja zużycia materiałów z uwzględnieniem odchyleń od cen ewidencyjnych	328
15.8.	Ewidencja rozliczenia zakupu materiałów z uwzględnieniem kosztów zakupu	333
15.9.	Reklamacje przy zakupach materiałów	338
15.10.	Ewidencja materiałów w fazie ich składowania	349
15.11.	Ewidencja sprzedaży materiałów	351
15.12.	Darowizna materiałów	352
15.13.	Aktualizacja wartości i wycena materiałów	353

16. Aktywa trwałe

16.1.	Charakterystyka, klasyfikacja i wycena środków trwałych	364
16.2.	Ustalanie wartości zużycia środków trwałych	367
16.2.1.	Zasady obliczania zużycia środków trwałych	369
16.2.2.	Trwała utrata wartości środków trwałych	374
16.3.	Zasady ewidencji i dokumentacji środków trwałych	377
16.4.	Ewidencja zmian w stanie środków trwałych	379
16.4.1.	Zakup środków trwałych lub ich wytworzenie we własnym zakresie	379
16.4.2.	Nieodpłatne przekazanie i otrzymanie (darowizny) środków trwałych	382
16.4.3.	Sprzedaż środków trwałych	384
16.4.4.	Likwidacja środków trwałych	385
16.4.5.	Otrzymanie lub przekazanie środków trwałych w formie aportu	387
16.4.6.	Niedobory i nadwyżki środków trwałych	389
16.4.7.	Leasing środków trwałych	389
16.5.	Środki trwałe w budowie	392
16.6.	Wartości niematerialne i prawne	396
16.7.	Inwestycje długoterminowe	399
16.7.1.	Długoterminowe papiery wartościowe i ich ewidencja	400
16.7.2.	Odpisy aktualizujące wartość długoterminowych aktywów finansowych	406

17. Ewidencja i rozliczanie kosztów działalności

17.1.	Pojęcie i klasyfikacja kosztów	417
17.2.	Zasady rachunku kosztów	420
17.3.	Ogólna charakterystyka kont układu rodzajowego kosztów	421
17.4.	Ewidencja kosztów według rodzaju	423
17.5.	Charakterystyka kosztów układu funkcjonalnego	424
17.6.	Ewidencja kosztów tylko na kontach układu funkcjonalnego	426
17.7.	Pełny wariant ewidencji kosztów	427
17.8.	Ewidencja i rozliczanie kosztów amortyzacji	429
17.9.	Ewidencja i rozliczanie kosztów zużycia materiałów	431
17.10.	Ewidencja i rozliczanie kosztów usług obcych	433
17.11.	Ewidencja i rozliczanie kosztów wynagrodzeń	436
17.11.1.	Sporządzanie i ewidencja rozdzielnika wynagrodzeń	436
17.11.2.	Obliczanie wynagrodzeń za czas nieprzepracowany	437

17.12. Ewidencja i rozliczanie ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń na rzecz pracowników	440
17.13. Ewidencja i rozliczanie podatków i opłat	443
17.14. Ewidencja i rozliczanie pozostałych kosztów rodzajowych	445
17.15. Ewidencja i rozliczanie kosztów reprezentacji i reklamy	446
17.16. Rozliczenia międzyokresowe kosztów	450
17.17. Ewidencja i rozliczanie kosztów zakupu	457
17.18. Koszty działalności pomocniczej	459
17.19. Ewidencja i rozliczanie kosztów wydziałowych produkcji podstawowej	464
17.20. Ewidencja i rozliczanie kosztów zarządu	466
17.21. Ewidencja i rozliczanie kosztów działalności podstawowej	468
17.22. Ewidencja i rozliczanie kosztów sprzedaży	471

18. Kalkulacja

18.1. Pojęcie, rodzaje i metody kalkulacji	477
18.2. Kalkulacja podziałowa prosta	480
18.3. Kalkulacja podziałowa ze współczynnikami	483
18.4. Kalkulacja odjemna	486
18.5. Kalkulacja fazowa	489
18.6. Kalkulacja doliczeniowa	494
18.7. Ewidencja wyników kalkulacji	500
Załączniki	511
Wykaz podstawowych pojęć w językach polskim, angielskim i niemieckim	518
Literatura	519